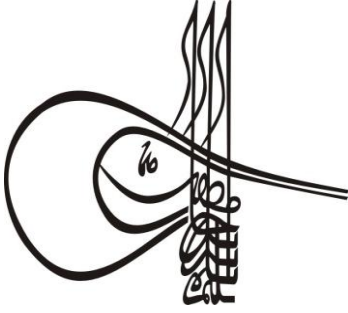

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic

Volume 11/3 Winter 2016, p. 791-808

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9285>

ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: 13.02.2016

✓ Accepted/Kabul: 22.03.2016

✍ Referees/Hakemler: Doç. Dr. Nadir ÇELİKÖZ –

Doç. Dr. Yavuz ERİŞEN – Doç. Dr. Zariye SEÇER

This article was checked by iThenticate.

ÖĞRETMENLERİN SINIF YÖNETİMİ YETERLİKLERİ, ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARI VE İŞ DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

*Filiz ÇETİN**

ÖZET

Bu araştırmada, öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerinin ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının öğretmenlerin iş doyumlarının önemli bir yordayıcısı olup olmadığını belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modelindedir. Araştırmanın çalışma evrenini, 2014-2015 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Ankara ili merkez ilçelerinden Gölbaşı ilçesi merkezde görev yapan 181 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem alma yoluna gidilmeyerek öğretmenlerin tamamına ulaşılmaya çalışılmış ve çalışma evreninin %72'sine ulaşılmıştır. Araştırmada öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı (2009) tarafından geliştirilmiş olan sınıf yönetimi yeterlikleri ölçeği (SYYÖ) kullanılmıştır. Ölçek kullanılmadan önce ölçeği güncellemek ve ölçeğin psikometrik özelliklerini yeniden değerlendirmek amacıyla Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi son sınıfta öğrenim gören 300'ü kız 100'ü erkek olmak üzere toplam 400 öğrenciye pilot uygulama yapılmıştır. Toplamda 47 madde oluşan ölçeğin yapı geçerliğini belirlemek için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. Ölçeğin güvenirliği ise Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı, düzeltilmiş madde toplam korelasyonu ve %27'lik üst ve alt grupların madde ortalamaları arasındaki farkların anlamlılığı t testi ile incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin beş faktörlü yapısını koruduğu ve psikometrik özelliklerinin uygun değerler içerisinde olduğu gözlenmiştir. Ayrıca öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Çetin (2006) tarafından öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemek için geliştirilen ve sonrasında öğretmenlere yönelik kullanılmak amacıyla revize edilen tutum ölçeği, öğretmenlerin iş doyumlarını belirlemek için Kuzgun, Sevim ve Hamamcı (2005) tarafından geliştirilen mesleki doyum ölçeği kullanılmıştır.

* Öğr. Gör. Dr. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, El-mek: ficetinsc@gmail.com

Araştırma bulguları, öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile iş doyumunu arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler olduğunu göstermektedir. Regresyon analiz sonuçlarına göre ise; öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerinin iş doyumunun anlamlı bir yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Yönetimi Yeterliği, Tutum, İş Doyumu

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE CLASSROOM MANAGEMENT COMPETENCE OF TEACHERS AND THEIR ATTITUDES TOWARDS THE PROFESSION OF TEACHING AND JOB SATISFACTION

ABSTRACT

In this study, it was tried to determine whether or not the classroom management competence of teachers and their attitudes towards the profession of teaching significantly predicted their job satisfaction. The study was conducted in the relational screening model. Target population of the study consisted of 181 classroom teachers working in the county town of Gölbaşı, which is among the county towns of Ankara province, in the spring term of the school year of 2014-2015. No sampling was performed in the study and all the teachers were tried to be reached and in the end, 72% of the population could be reached. Classroom management competence scale (CMCS), which was developed by the researcher (2009) in an attempt to determine the classroom management competence of teachers, was used in the study. Before using the scale, a pilot application was performed on totally 400 students (300 female and 100 male) receiving education in the senior class of Gazi University Faculty of Education for the purpose of updating the scale and reevaluating the psychometric features of the scale. Exploratory Factor Analysis (EFA) and Confirmatory Factor Analysis (CFA) were applied for the purpose of determining the construct validity of the scale involving totally 47 items. While the reliability of the scale was examined via the Cronbach Alpha internal consistency coefficient and corrected item total correlation; the significance of the differences between item averages of 27% supergroups and subgroups was examined via the t test. As a result of the analyses, it was observed that the scale protected its five-factor structure and its psychometric features remained within convenient values. We also used an attitude scale that was developed by Çetin (2006) for the purpose of determining the attitudes of teachers towards the profession of teaching and the attitudes of preservice teachers towards the profession of teaching and then revised to be used on behalf of teachers, and an occupational satisfaction scale that was developed by Kuzgun, Sevim and Hamamcı (2005) for the purpose of determining the job satisfaction of teachers.

The study findings show that there are positively significant relationships between the classroom management competence of teachers, their attitudes towards the profession of teaching and job satisfaction. According to the results of the regression analysis, on the

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/3 Winter 2016

other hand; classroom management competence of teachers significantly predict job satisfaction.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction

Teacher is one of the most significant elements of education period. It is known that behaviours displayed by teacher in classroom which is a common living area of students affect students in every aspect. Students' ability to develop behaviours in desired direction depends on the quality of education atmosphere to be provided in classroom. To carry out education process in an effective way requires being competent in management of class.

Competency of teacher affects teacher's values, behaviours, communications, objectives and school applications. Furthermore, competencies also affect teachers' occupational development and programmatic works. The profession of teaching requires affective area competencies such as behaviour and attitude along with cognitive area skills such as knowledge and skill. The fact that teachers feel themselves competent in their occupation and have positive feelings towards their job will affect the satisfaction they get their job or occupation.

The aim of this research is to determine the relation between teachers' competencies in class management and occupational satisfaction and behaviour towards the profession of teaching. Within this objective, answers are sought for below questions.

1. What is the level of teachers' competency in class management, their attitude towards teaching profession and occupational satisfaction?
2. Is there a significant relationship between teachers' competency in class management and their attitude towards teaching profession and occupational satisfaction?
3. Is teachers' competency in class management and their satisfaction in teaching profession is a significant predictor of their occupational satisfaction?

Method

This is a relational screening model research in which it is aimed to determine whether teachers' competency in class management and their attitude towards teaching profession is a significant predictor of their occupational satisfaction.

Target population of the research is consisted of 130 women and 51 men, 181 teachers in total who serve in Gölbaşı district, which is one of the central districts of Ankara, in 2014-2015 spring season. Sampling method is not preferred in the study and it is put effort to contact all the teachers; a return rate of 72% is obtained from measuring means applied.

Turkish Studies

The data in the research is acquired through three different measuring methods that are applied simultaneously to teachers. In order to determine teachers' competency in classroom management, "Classroom Management Competency Scale" which is developed by researcher (2009) is used; in order to determine teachers' attitude towards their profession, attitude scale, which was first developed by Çetin (2006) in order to determine candidate teachers' attitude towards teaching profession then revised to be used in teachers, is used; and occupational satisfaction scale which is developed by Kuzgun, Sevim and Hamamcı (2005) is used.

Scale of competency in class management (SYYO) which is developed by researcher (2009) in order to determine instructors' competency in classroom management is used in the research. The scale is consisted of 47 articles and 5 sub-dimensions; it grades as five point likert scale between 5 and 1 ranging in direction of the choice of **always** to choice of **never**. The fact that individuals gain high points from this scale means they display necessary behaviours in terms of class management. Validity and reliability analyses of the scale within the study are performed again on a sampling consisting of 400 high school teachers. Kaiser-Meyer Olkin (KMO) coefficient of the scale, which is consisted of five dimensions as *organising classroom physically, management of teaching, time management, organising intraclass relationships, behaviour development and regulation*, is found 0.90 and Barlett test result (Chi- Square 10846,004; $p < 0.001$) is found significant. The reliability is estimated through Cronbach's alpha reliability coefficient being an internal consistency coefficient. Cronbach's alpha reliability coefficient is calculated as 82 for *dimension of organising classroom physically*, 88 for *dimension of regulation of teaching*, 87 for *dimension of time management*, 95 for *dimension of arranging intraclass relationships*, 94 *dimension of behaviour development and regulation* and 94 for the entire scale.

In direction with these studies, validity of the scale is tested by applying confirmatory factor analysis (DFA) on five proved-factors. Results of goodness of fit belonging to five-factor structure of *class management competencies scale* is as such; observed (χ^2/df): 3.02; RMSEA: .07; NFI: .95; CFI: .97; GFI: .89; RFI: .94; AGFI: .86; SRMR: .05

Reliability of SYYO is tested with significance test of differences among Cronbach Alpha internal consistency coefficient, adjusted material total correlation and material averages of upper and lower 27% sub-groups. As a result of analyses, internal consistency coefficients for each sub-dimension and total of scale is calculated; 83 for *organising classroom physically*, 85 for *teaching management*, 92 for *time management*, 95 for *organising intraclass relationships*, 92 for *behaviour development and regulation* and 95 for the complete scale.

Basing on these results; Cronbach's alpha values regarding each sub-segment of SYYO is over 70 which is the allowable limit value. As a result of T test, it is observed that all differences among material averages of upper and lower 27% groups are significant.

The scale developed by Çetin (2006) so as to determine candidate teachers' behaviour towards teaching profession is consisted of 35 articles, 15 of them being negative and 20 of them being positive. The

Turkish Studies

lowest possible point in scale is 35 and the highest is 175; 92-119 point range is considered positive, a lower point than this range is negative and 92-119 point range is considered neutral attitude. Consisting of three dimensions as love, value and coherence, the scale gives separate points both for total points and three sub-dimensions. For the entire scale, Cronbach Alpha coefficient is =.94, internal consistency coefficients for first factor is .92, for second is .84 and for third is .78.

In order to determine teachers' occupational satisfaction, occupational satisfaction scale developed by Kuzgun, Sevim and Hamamcı (2005) is used. The scale is consisted of five points Likert type 20 questions; 14 of them being positive and 6 being negative. The lowest possible point in scale is 20 and the highest is 100. Highness of points obtained shows high level of occupational satisfaction. For the entire scale, Cronbach Alpha coefficient is=.90, internal consistency coefficients for first factor is .91 and second factor is .75.

SPSS package program is utilised in analysis of the data gather in research.

In analysis of data, arithmetical average ($\bar{X}$), standard deviation (ss), Pearson two way correlation analysis and multiple regression analysis techniques which are statistical operations are used.

Acting by basing on the thought that the scales are suitable to point structures and that the ranges, which exist to ensure association in point scoring, are equal (4/5), limits of choices are determined as 1.00-1.80, 1.81-2.60, 2.60-3.40, 3.41-4.20, 4.21-5.00 while commenting on arithmetical averages.

Result and Discussion

When research findings are analysed in general terms; it is confirmed that class management competencies of participant classroom teachers is "medium", their attitude towards teaching profession is "good" and their occupational satisfaction is at "medium" level. On the other hand, a significant relation at the poor and low level and in positive direction is established between teachers' competency of class management, their attitude towards teaching profession and occupational satisfaction; however, it is concluded that only class management competencies are a significant predictor of occupational satisfaction.

When data regarding first sub problem of the research are analysed, it is confirmed that teachers' class management competency is at "good" a level in teaching and time management dimension and their competencies are at "medium" level in other three dimensions; their attitude towards teaching profession is at "good" level and occupational satisfaction is at "medium" level.

Second sub problem of the research is aimed at analysing relations among teachers' competency in class management, attitude towards teaching profession and occupational satisfaction. It is observed that there is a significant relation in positive direction and at poor and low level among teachers' occupational satisfaction and class management competency ($r=.352$) and attitude towards teaching profession ($R=.264$). This situation is interpreted as the more teachers'

Turkish Studies

competency level in class management increases and their attitude towards teaching profession shows a positive tendency, the more the satisfaction they get from their occupation will increase.

Within third sub problem of research, predictors of occupational satisfaction are sought to determine and multiple regression analysis is conducted to that end. When results are analysed, it is observed that there is a relationship in positive direction between variances of class management competency and attitude towards teaching profession which are examined to determine whether they are predictors of occupational satisfaction. When results of t test regarding significance of regression coefficients are analysed, it is seen that class management competency of teachers is a significant predictor ($R=.373$ $R^2=.139$; $p<.001$) on their occupational satisfaction and this explains roughly 14% of total variance. Research results prove that there is a significant relation between competency of class management and teacher's level of occupational satisfaction.

As a result, research findings show there are positive and significant relations among teachers' competency in class management, their attitude towards teaching profession and occupational satisfaction; however, findings also show that class management competency is a significant predictor of occupational satisfaction.

Keywords: Classroom Management Competence, Attitude, Job Satisfaction

Giriş

İçinde bulunduğumuz yüzyılda toplumlar içinde yer aldıkları gelişim ve ilerleme sürecine kolay ve etkin bir şekilde uyum sağlayabilmek veya bu sürecin içerisinde etkili bir şekilde yer alabilmek için, ellerindeki en önemli dinamik güç olarak eğitimi, etkili ve verimli bir şekilde işe koşmak zorundadırlar. Bunun yapılabilmesinde ise en önemli rolün öğretmenlere düştüğü kaçınılmaz bir gerçektir.

Öğretmenlerin mesleğini icra ettiği yegane ortamlar sınıflardır. Öğretim etkinliklerinin gerçekleştiği yaşam alanı olan sınıflarda, eğitim öğretim sürecinin etkili bir şekilde işletilebilmesi etkili bir sınıf yönetimini gerektirmektedir.

Sınıf yönetimi, eğitim yönetimi sıra dizinin ilk ve temel basamağıdır. Eğitimin hedefi olan öğrenci davranışının oluşması sınıfta başlar. Eğitim için birincil kaynaklar olan öğrenci, öğretmen, program, kaynaklar sınıf içindedir. Bu açıdan eğitim yönetiminin kalitesi sınıf yönetiminin kalitesine bağlıdır (Basar, 2009).

Sınıf yönetimi, öğretmenin öğrencilerde istenen davranış değişikliğini oluşturma, uygun olmayan davranışları düzeltme, iyi bir iletişim ağı kurma ve geliştirme, sınıfta olumlu bir psiko-sosyal iletişim yaratma, etkili ve verimli bir organizasyon oluşturma ve zamanı etkili kullanma etkinliklerinin toplamıdır (Ünal ve Ada, 2003).

Etkili sınıf yönetimi için sınıf ortamının özellikleri, çok boyutlu olduğu, öngörülemez olduğu bilinmelidir. Öğretmenlerin yönetimle ilgili düşünceleri davranış biçimlerini etkiler. (Marzano, 2003). Etkili bir öğrenme-öğretme süreci gerçekleştirmek isteyen öğretmenlerin sahip olmaları gereken en önemli beceri, sınıflarındaki öğrencileri ve maddi kaynakları sınıfın amaçları doğrultusunda harekete geçirme, başka bir deyişle yönetme becerisidir (Aydın, 1994). Sınıf

yönetimi bu nedenle önemlidir ve öğretmenlerin sınıf yönetimine ilişkin nitelikli bilgi ve becerilerle donatılması gerekmektedir.

Öğretmen yeterlikleri, öğretmenlerin değerlerini, davranışlarını, iletişimlerini, amaçlarını ve okul uygulamalarını etkiler. Ayrıca yeterlikler öğretmenlerin mesleki gelişimini ve program çalışmalarını da destekler. Öğretmen yeterlikleri; “alan yeterlikleri, araştırma yeterlikleri, program yeterlikleri, yaşam boyu öğrenme yeterlikleri, sosyal-kültürel yeterlikler, duygusal yeterlikler, iletişim yeterlikleri, bilgi ve iletişim teknolojileri yeterlikleri ve çevre yeterlikleri” olmak üzere dokuz boyutta toplanmaktadır (Selvi, 2010).

Duygusal yeterlikler kapsamında gerek öğretmenlerin gerekse öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları önem arz etmektedir. Çünkü öğretmenlik bilgi, beceri gibi bilişsel alan yeterlikleri gerektirmesinin yanı sıra tutum ve davranış gibi duygusal alan yeterliklerini gerektiren bir meslektir. Bu yöndeki araştırmalar öğrencinin, öğretmenin tutum ve davranışlarından etkilendiğini göstermektedir (Varış 1988).

Tutum, bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan bir eğilimdir (Kağıtçıbaşı, 1988). Tutum, bireyin bir nesne, obje veya kişiye yönelik kapalı tepkisi, davranış ise, bireyin tepkisini açığa vurma yani açık tepkisi olarak düşünülebilir.

Öğretmenin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu onun mesleğindeki davranışlarının en güçlü belirleyicilerinden birisi durumundadır (Can, 1987). Başka bir deyişle öğretmenlerin mesleğe yönelik geliştirecekleri tutumlar onların sınıf içi ve sınıf dışında gösterecekleri öğretimsel yaklaşımlarının olumlu veya olumsuz yansımaları şeklinde ortaya çıkacaktır.

Kişinin işine karşı tüm duygu, mantık ve davranış eğilimleri onun işe karşı olumlu ya da olumsuz bir tutum geliştirmesine neden olmaktadır. Bireyin işine karşı geliştirdiği olumlu tutumu iş doyumunu olumsuz tutumu ise doyumsuzluğunu ifade etmektedir. İş, bireysel ihtiyaçları karşılamamanın yanı sıra kişinin his ve değer yargılarını da olumlu yönde etkiliyorsa iş doyumuna ortaya çıkıyor demektir (Filiz, 2014).

İş doyumunu, çalışanın işini değerlendirmesiyle oluşan hoşnutsuzluk ve hoşnutsuzluk duygu ve hislerinin bir bütünüdür (Erigüç, 2000). İş, kişinin önemsendiği değişkenleri ne oranda sağlıyorsa kişinin işten duyacağı tatmin de o oranda fazla olacaktır (Keser, 2007).

İş doyumunu, iş görenlerin sahip oldukları işteki rollerine karşı gösterdikleri duygusal tepkilerdir. İşe karşı gösterilen pozitif (olumlu) tepki iş doyumunu, negatif (olumsuz) tepki ise iş doyumsuzluğu olarak adlandırılabilir (Chen, 2007).

Çalışanlar başarısız olduklarını hissettiklerinde, yaptıkları işler önemsiz hale geldiğinde, farklılık yaratmadıklarında, çaresiz, ümitsiz ve bunun sonucunda tükenmiş olduklarını hissetmeye başlarlar (Naktiyok ve Kaygın, 2012). Tükenmişlik günümüzde tüm çalışanlarda sıkça görülebilecek bir olgudur.

Tükenmişliğin, diğer mesleklerle karşılaştırıldığında en çok öğretmenler arasında yaşandığı söylenebilir. Çünkü öğretmenlik mesleği içerisinde bir çok yetkinlik ve sorumluluğu barındıran duygusal olarak bireyi tüketen bir meslektir. Bu nedenle de öğretmenlik mesleği tükenmişlik durumunun ortaya çıkma olasılığı yüksek olan mesleklerden biri olarak kabul edilmektedir (Baltaş ve Baltaş, 1993). Bu nedenlerle bireylerin yapmış oldukları işlerden doyum almalarını sağlayacak veya doyumlarına engel olacak durumların belirlenerek, iş doyumunun en yüksek seviyeye çıkarılması önem arz etmektedir.

Bu nedenle öğretmenlerin, sürekli özveri ve sürekli çalışma gerektiren öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının, mesleklerini icra ettikleri öznel yaşam alanları olan sınıflardaki yönetsel davranışlara dair yeterlik algılarının, meslekte sağlayacakları doyumu yordamaya ışık tutacağı ve öğretmenlik mesleğinin niteliksel yönünü geliştirmeye ve iyileştirmeye katkı getireceği düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve iş doyumları arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1.Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve iş doyumları ne düzeydedir?

2.Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve iş doyumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

3.Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları iş doyumunun anlamlı bir yordayıcısı mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerinin ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının öğretmenlerin iş doyumlarının önemli bir yordayıcısı olup olmadığını belirlemeye çalışıldığı ilişkisel tarama modelinde bir çalışmadır. Tarama modeli, geçmişte ya da o anda var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyen, tanımlamayı amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 1984: 79). İlişkisel tarama modelleri ise; iki ve daha çok değişken arasındaki birlikte değişim varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Cohen, Manion & Morrison, 2000).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini, 2014-2015 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Ankara ili merkez ilçelerinden Gölbaşı ilçesi merkezde görev yapan 130'u kadın 51'i erkek olmak üzere toplam 181 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem alma yoluna gidilmeyerek öğretmenlerin tamamına ulaşılmaya çalışılmış, uygulanan ölçme araçlarından %72 oranında bir dönüş sağlanabilmektedir. Araştırmada çalışma evrenindeki eleman sayısı bilindiği için Cochran'ın (1962) önerdiği formül göz önünde bulundurulduğunda (Akt: Balcı, 2005), 313 kişiden oluşan sınıf öğretmeni evreninde; .05 anlamlılık, %5 tolerans ve 1.96 güven düzeyinde en az 173 kişiden oluşan bir örneklemin evreni temsil ettiği varsayımıyla bu oranın yeterli olduğu düşünülmüştür.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler, öğretmenlere eş zamanlı olarak uygulanan üç farklı ölçme aracıyla toplanmıştır. Öğretmenlerin, sınıf yönetimi yeterliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından (2009) geliştirilen "Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeği", öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemek için Çetin (2006) tarafından önce öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemek için geliştirilen ve sonrasında öğretmenlere yönelik kullanılmak amacıyla revize edilen tutum ölçeği ve Kuzgun, Sevim ve Hamamcı (2005) tarafından geliştirilen mesleki doyum ölçeği kullanılmıştır.

Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeği

Çalışmada araştırmacı (2009) tarafından öğretim elemanlarının sınıf yönetimi yeterliklerini belirlemek amacıyla geliştirilen sınıf yönetimi yeterlikleri (SYYÖ) ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 47 maddeden ve 5 alt boyuttan oluşmakta **her zaman** seçeneğinden **hiçbir zaman** seçeneği yönünde 5 ile 1 arasında beşli likert şeklinde derecelenmektedir. Bireylerin bu ölçekten alacakları puanların yüksek olması bireyin sınıf yönetimi konusundaki gerekli davranışları gösterdiğini anlamına gelmektedir. *Sınıfın fiziksel düzenini sağlama, öğretim yönetimi, zaman yönetimi, sınıf içi ilişkileri düzenleme, davranış geliştirme ve düzenleme* olmak üzere beş boyuttan oluşan ölçeğin Kaiser-Meyer Olkin (KMO) katsayısı 0.90 ve Bartlett testi sonucu (Chi- Square 10846,004; $p < 0.001$) anlamlı bulunmuştur. Güvenirliği ise iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach's alfa güvenirlik katsayısı ile kestirilmiştir. Cronbach's alfa güvenirlik katsayısı *sınıfın fiziksel düzenini sağlama boyut*.82, *öğretim yönetimi boyutu* için .88, *zaman yönetimi boyutu* .87, *sınıf içi ilişkileri düzenleme boyutu* .95, *davranış geliştirme ve düzenleme boyutu* .92 ve *ölçeğin tamamı* için .94 olarak hesaplanmıştır.

Çalışma kapsamında ölçeğin geçerlik ve güvenirlik analizleri 400 lise öğretmeninden oluşan bir örneklem üzerinde tekrar yapılmıştır. Bu çalışmalar doğrultusunda ölçeğin geçerliği kanıtlanmış beş faktörlü yapısı üzerinde doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanarak test edilmiştir. *Sınıf yönetimi yeterlikleri ölçeğinin* beş faktörlü yapısına ait uyum iyiliği sonuçları şu şekildedir; gözlenmiştir (X^2/sd : 3.02; RMSEA: .07; NFI: .95; CFI: .97; GFI: .89; RFI: .94; AGFI: .86; SRMR: .05). Ölçeğin modelinin uyum iyiliği sonuçlarına göre ki-kare değerinin, serbestlik derecesine oranının 5'den küçük olması, model ve veri arasında yeterli uyum olduğunu, RMSEA değerinin .10'un altında ve NFI, CFI ve IFI değerlerinin .90'ın üzerinde olması ölçeğin modeline ait değerlerin kabul edilebilir uyum kriterlerini sağladığının bir göstergesidir (Netemeyer, Bearden ve Sharma, 2003: 151-153; Schermelleh-Engel ve Moosbrugger, 2003). Veri seti ile yapılan birinci düzey doğrulayıcı faktör analizi sonucu beş faktörlü yapıyı doğrulamış, uyum indekslerinin iyi ve kabul edilebilir uyum değerlerine sahip olduğu gözlenmiştir. SYYÖ'nin güvenirliği ise Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı, düzeltilmiş madde toplam korelasyonu ve %27'lik üst ve alt grupların madde ortalamaları arasındaki farkların anlamlılığı t testi ile incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin her bir alt boyutu ve toplamı için hesaplanan iç tutarlılık katsayıları; *sınıfın fiziksel düzenini sağlama boyut*.83, *öğretim yönetimi boyutu* için .85, *zaman yönetimi boyutu* .92, *sınıf içi ilişkileri düzenleme boyutu* .95, *davranış geliştirme ve düzenleme boyutu* .92 ve *ölçeğin tamamı* için .95 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlara göre, SYYÖ'nin her bir alt bölümüne ilişkin Cronbach's alfa değerleri, kabul edilebilir sınır değeri olan .70'in üzerindedir (Anastasi, 1982). T testi sonucunda ise %27'lik üst ve alt grupların madde ortalamaları arasındaki tüm farkların anlamlı olduğu gözlenmiştir. Sonuç olarak elde edilen tüm bulgular öğretim elemanlarının sınıf yönetimi yeterliklerini (SYYÖ) belirleme ölçeğinin ölçüm güvenirliğine sahip bir ölçeğe aracında bulunması gereken psikometrik özelliklere sahip olduğunu göstermektedir.

Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği (ÖMTÖ)

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Çetin (2006) tarafından geliştirilen ölçek, öğretmenlerin, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemek amacı ile araştırmacı tarafından yeniden revize edilerek ve yeni hali üzerinden geçerlik güvenirlik çalışmaları yapılarak, öğretmenlere yönelik olarak da kullanılabilir hale gelmiştir. Araştırmacıdan bu amaçla geliştirilmiş formu için izin alınarak kullanılan ölçek; orijinalinde olduğu gibi beşli likert şeklindedir. Ölçekte 15'i olumsuz 20'si olumlu 35 madde bulunmaktadır. Ölçekte yer alan olumlu maddeler "kuvvetle katılıyorum" seçeneğinden "asla katılmam" seçeneğine doğru "5, 4, 3, 2, 1" şeklinde puanlanırken, olumsuz maddelerin puanlanmasında bunun tam tersi bir yol izlenmiştir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 35, en yüksek puan 175 olup, 92-119 puan aralığının üstü olumlu, altı olumsuz, 92-119 aralığı ise nötr

tutum olarak değerlendirilmektedir. Sevgi, değer ve uyum olmak üzere üç boyuttan oluşan ölçek, hem toplam puan hem de üç alt boyut için ayrı puan vermektedir. Ölçeğin tümü için Cronbach Alpha katsayısı= .94, iç tutarlılık katsayıları birinci faktör için .92, ikinci faktör için .84 ve üçüncü faktör için .78' dir.

Mesleki Doyum Ölçeği

Kuzgun, Sevim ve Hamamcı (2005) tarafından geliştirilen ölçek, Ölçek beşli Likert tipi 20 sorudan oluşmaktadır. Sorular kişilerin mesleki etkinliklerinin ilgi ve yeteneklerine uygunluğu, sorumluluk alma, gelişme ve ilerleme olanakları ile ilgilidir. Maddelerin 14'ü olumlu 6'sı olumsuzdur. olumlu maddeler, her zaman=5, sık sık=4, ara sıra=3, nadiren=2 ve hiçbir zaman=1 şeklinde, kalan olumsuz maddeler ise bunun tersi şeklinde puanlanmaktadır. 20 maddeden oluşan ölçekten alınabilecek en düşük puan 20, en yüksek puan ise 100'dür. Alınan puanların yüksekliği yüksek iş doyumunu göstermektedir. Ölçeğin tümü için Cronbach Alpha katsayısı= .90, iç tutarlılık katsayıları birinci faktör için .91 ve ikinci faktör için .75 dir.

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde SPSS paket programından yararlanılmıştır. Verilerin analizinde, istatistiki işlemlerden aritmetik ortalama ($\bar{X}$), standart sapma (ss), Pearson çift yönlü korelasyon analizi ve çoklu regresyon analizi tekniklerinden yararlanılmıştır.

Ölçeklerin puan yapılarıyla uygun olduğu ve puanlamada birliktelik sağlamak amacıyla ölçeklerde yer alan aralıkların eşit olduğu (4/5) düşüncesinden hareket edilerek aritmetik ortalamalar yorumlanırken seçeneklere ait sınırlar, 1.00-1.80, 1.81-2.60, 2.60-3.40, 3.41-4.20, 4.21-5.00 şeklinde belirlenmiştir.

BULGULAR

Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmada öncelikle örneklem grubundaki öğretmenlerin veri toplama araçlarına verdikleri cevaplara ilişkin aritmetik ortalama ($\bar{X}$) ve standart sapma (ss) değerleri hesaplanarak sonuçlar tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1.Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeği, Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği ve İş Doyumu Ölçeğine Vermiş Oldukları Cevaplara İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Ölçekler	Alt Boyutlar	n	$\bar{X}$	ss
Sınıf Yönetimi Yeterlikleri	Sınıfın Fiziksel Düzeni	181	3.15	1.02
	Öğretim Yönetimi	181	3.73	.62
	Zaman Yönetimi	181	3.53	.83
	Sınıf İçi İliş.Düzenleme	181	3.24	.87
	Davranış Gel.ve Düzenleme	181	3.25	.88
	Sın.Yön.Yet.Genel	181	3.38	.73
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum	Sevgi	181	3.35	.67
	Değer	181	4.03	.69
	Uyum	181	3.66	.63
	Ö.Mes.Tutum Genel	181	3.93	.42
İş Doyumu	Niteliklere Uygunluk	181	3.21	.53
	Gelişme İsteği	181	3.26	.58
	İş Doyumu Genel	181	3.37	.43

Turkish Studies

Tablo 1’de öğretmenleri araştırmada uygulanan ölçeklere vermiş oldukları cevaplar yer almaktadır. Öncelikle öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlik ölçeğine vermiş olduğu cevaplar incelendiğinde, en yüksek ortalamanın öğretim yönetimi ($\bar{X} = 3.73$), en düşük ortalamanın ise sınıfın fiziksel düzenini sağlama ($\bar{X} = 3.15$) boyutunda olduğu görülmektedir. Genel itibarıyla puanlar değerlendirildiğinde ise öğretmenleri sınıf yönetimi yeterlikleriyle ilgili orta düzeyde yeterliğe sahip oldukları söylenebilir ($\bar{X} = 3.38$). Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğine vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde, en yüksek ortalamanın öğretmenlik mesleğine değer verme ($\bar{X} = 4.03$), en düşük ortalamanın ise mesleği sevmek ($\bar{X} = 3.35$) boyutunda olduğu görülmektedir. Ölçeğin geneline ilişkin öğretmen görüşlerinin ($\bar{X} = 3.93$) öğretmenlik mesleğine yönelik olarak olumlu tutumu yansıttığı söylenebilir. Diğer taraftan İş doyumu ölçeği ile ilgili veriler incelendiğinde ise gelişme isteği boyutunda ($\bar{X} = 3.26$) ve niteliklere uygunluk boyutunda ($\bar{X} = 3.21$) dağılımın “orta” düzeyde doyumu yansıttığı görülmektedir. Ölçek geneline ilişkin puanlar değerlendirildiğinde ise, İş doyumu ölçeğine yönelik öğretmen görüşlerinin genel ortalaması ($\bar{X} = 3.37$) “orta” düzeydedir.

Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmada öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve iş doyumları arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla Pearson Çift Yönlü Korelasyon analizi yapılarak elde edilen sonuçlar tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri, Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ve İş Doyumlarına İlişkin Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişken	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.Sın. Yön.Yet. Genel	1												
2.Alt Boyut	.830**	1											
3.Alt Boyut	.791**	.538**	1										
4.Alt Boyut	.848**	.540**	.683**	1									
5.Alt Boyut	.927**	.777**	.667**	.729**	1								
6.Alt Boyut	.894**	.656**	.648**	.742**	.793**	1							
7.Öğ.Mes.Tutum Genel	.311**	.378**	.250**	.106	.319**	.258**	1						
8.Alt Boyut	.507**	.531**	.333**	.340**	.518**	.416**	.724**	1					
9.Alt Boyut	.254**	.409**	.033	.032	.308**	.217**	.386**	.272**	1				
10.Alt Boyut	.322**	.333**	.202**	.195**	.330**	.292**	.698**	.622**	.468**	1			
11.Doyum Genel	.352**	.266**	.441**	.256**	.315**	.289**	.225**	.264**	.094	.168*	1		
12.Alt Boyut	.422**	.232**	.514**	.357**	.400**	.383**	.138	.203**	.032	.248**	.169*	1	
13.Alt Boyut	.100	.047	.073	.054	.068	.188*	.286**	.349**	.142	.248**	.253**	.158*	1

*P<.05; **p<.01

Tablo 2.’deki korelasyon değerleri araştırmanın amacına hizmet edecek değişkenler açısından incelendiğinde, öğretmenlerin iş doyumlarının, öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerine yönelik algı değişkenleriyle pozitif

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/3 Winter 2016

yönde ilişkili içerisinde olduğu gözlenmektedir. Başka bir deyişle, öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri arttıkça ve öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu bir tutum geliştirdikçe mesleklerini icra ederken almış oldukları doyum artmaktadır.

Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerinin ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının iş doyumunu ne ölçüde yordadığına dair yapılan çoklu regresyon analizi sonuçları tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Sınıf Yönetimi Yeterliklerinin ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İş Doyumunu Yordamasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hata B	β	T	p	İkili r	Kısmi R
Sabit	3.159	.285		11.077	.000		
Sın.Yön.Yeterl.	.183	.043	.313	4.273	.000	.352	.305
Öğrt.Mes.Tut.	.131	.075	.128	1.748	.082	.225	.130
R=.373	R ² =.139	F ₍₁₈₀₋₂₎ =14.372		p=.000			

Tablo 5'de yer alan, öğretmen öz-yeterliklerinin iş doyumunu yordamasına ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları incelendiğinde, öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ile iş doyumları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($R = .373$; $R^2=.139$, $p < .001$). Sınıf yönetimi yeterliği değişkeni, öğretmenlerin iş doyumlarıyla ilgili toplam varyansın %14'ünü açıklamaktadır. Bu durum da sınıf yönetimi yeterliğinin, iş doyumunun anlamlı bir yordayıcısı olduğunun kanıtıdır. Diğer taraftan öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının iş doyumunu ile ilgili pozitif yönde anlamlı ilişkiler göstermekle birlikte ($r=.311$, $p<.01$) öğretmenlerin iş doyumunu düzeylerini anlamlı bir yordayıcısı olmadığı ($t = 1.748$, $p > .05$) gözlenmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırma bulguları genel hatlarıyla incelendiğinde; araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerini sınıf yönetimi yeterliklerinin “orta”, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının “iyi” düzeyde ve mesleki doyumlarının da “orta” düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Diğer taraftan öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve iş doyumları arasında pozitif yönde zayıf ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuş ancak sadece sınıf yönetimi yeterliklerinin iş doyumunun anlamlı bir yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın alt problemlerine göre ulaşılan sonuçlar şu şekilde değerlendirilebilir:

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin veriler incelendiğinde öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerinin öğretim ve zaman yönetimi boyutunda “iyi” diğer üç boyuttaki yeterliklerinin “orta” düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Öğretmenin mesleki yeterlilik bilgisi; öğretim yöntemlerine yönelik yeterlik bilgisi ve sınıf yönetimi yönelik yeterlilik bilgisi ile ilgilidir (Arı ve Saban, 2000). Öğretmenin öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını karşılamasının yanısıra sınıf yönetimi görevi de vardır. Öğretmenlerin sınıf içerisindeki tutumları, öğrencilerin başarısında belirleyici bir etkiye sahiptir. Bu nedenle, eğitimin kalitesi büyük ölçüde, sınıf yönetiminin kalitesine bağlıdır (Marzano ve Marzano, 2003). Etkili sınıf yönetimi becerilerinden yoksun olan öğretmenler, öğrenme ve öğretme sürecinde etkisiz kalabileceği gibi, etkili bir sınıf yönetimi ve organizasyon becerisine sahip olan öğretmenler, karşılaşacakları birçok zorlukla baş edebilir veya zorluktan kurtulabilir. Öğrencilerin eğitsel yaşantıları kazanabilmeleri, sınıfın başarılı bir biçimde yönetilmesine bağlıdır (Yılmaz, 2008). Bu konuda (Terzi, 2001; Güven ve Cevher 2005; Korkmaz, 2007)'ın yaptığı araştırmalarda öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri konusunda kendileri yeterli gördükleri ile ilgili bulgulara

ulaşılırken, (Gündüz, 2001; Kuşuoğlu, 2005; İlgar, 2007; Gökyer ve Özer, 2014)'in yapmış olduğu araştırmalarda, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri konusunda istenilen düzeyde olmadıkları görülmüştür. Araştırma sonucunda elde edilen bulguların daha önce yapılmış araştırma bulgularıyla benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ise “iyi” düzeyde olduğu gözlenmiştir.

Tutum, bir insanın bir meslek veya durum karşısında aldığı tavidir. Tutum, hem söz konusu ferde, hem de onun yöneldiği meselelere karşı duyulan ilgiyi belirtmektedir (Kılıçoğlu, Araz ve Devrim, 1973). Diğer taraftan bir mesleğe yönelik olarak geliştirilen tutum, bireyin o meslekteki başarısının önemli belirleyicileri olarak görülmektedir (Gülbüz ve Kışoğlu, 2007).

Ülkemizde öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları belirlemek amacıyla birçok çalışma yapılmıştır (Aşkar ve Erden, 1987; Sayın, 2003; Semerci ve Semerci, 2004; Üstüner, 2006; Çeliköz ve Çetin, 2004; Çetin, 2006; Aslan ve Akyol, 2006; Oğuz ve Topkaya, 2008; Pehlivan, 2008; Çelik, 2008; Akkaya, 2009; Can, 2010; Coşkun, 2011; İpek ve Camadan 2011; Bozkırlı ve Er, 2011; Erdem, 2012). Ancak bu doğrultuda yapılan çalışmalar yoğunlukla öğretmen adaylarına yönelik olduğu gözlenmektedir. Araştırmadan elde edilen bulgular, daha önce yapılmış araştırma bulgularıyla karşılaştırıldığında benzer sonuçlara ulaşıldığı söylenebilir.

Araştırmada öğretmenlerin “orta” düzeyde iş doyumuna sahip oldukları gözlenmektedir. Genel anlamıyla iş doyum, çalışanların işlerinden hoşlanmasının derecesini ifade etmektedir. İnsan, eğitim sisteminin temel öznesi konumundadır. Eğitim örgütlerinde verim mekanik unsurlarla değil, insanla gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla, verimin oluşturulmasında özellikle öğretmenlerin duygusu, coşkusu, heyecanı büyük önem taşımaktadır (Karaköse ve Kocabaş, 2006). İş yerinde öğretmenin moral düzeyini etkileyen değişik faktörler içerisinde iş doyum önemli bir yer teşkil etmektedir. İş doyumunun önemli olmasının ise iki nedeni vardır; Birincisi, kişinin fizik ve ruh sağlığını doğrudan etkileyen yaşam doyumunu ifade etmesi, ikincisi ise kişinin üretkenliğini etkilemesidir (Akşit, 2010).

Yurt içinde ve yurt dışında öğretmenlerinin iş doyumlarına yönelik olarak yapılan çalışmalar incelendiğinde (Gencer, 2002; Çelik, 2003; Kağan, 2005; Karaköse ve Kocabaş, 2006; Mete, 2006; Gençay, 2007; Sulu, 2007; Gülbüz, 2008; Tunacatan ve Çetin, 2009; Ertürk ve Keçecioglu, 2012; Buluç ve Demir, 2015; Marx ve Granger, 1992; Klassen ve Chiu, 2010; Skaalvik, 2011) elde edilen araştırma bulgularının, araştırmadan elde bulgularla benzerlikler gösterdiği gözlenmektedir. Öğretmenlerin iş doyumlarının değişkenlere göre farklılık gösterdiği ancak istenilen düzeyde olmadığı görülmektedir.

Araştırmanın ikinci alt probleminde öğretmen öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile iş doyumları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Öğretmenlerin iş doyumunu ile sınıf yönetimi yeterlikleri ($r=.352$) ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ($r=.264$) arasında pozitif yönde, zayıf ve düşük düzeyde, anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlik düzeyleri arttıkça ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları olumlu bir eğilim gösterdikçe işlerinden alacakları doyumun artacağı şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmanın üçüncü alt problemiyle ilgili olarak iş doyumunun yordanması amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde, iş doyumunun yordayıcıları olup olmadığı sınıyan sınıf yönetimi yeterliği ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutum değişkenlerinin kendi aralarında pozitif yönde ilişkilerinin olduğu gözlenmektedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde ise öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerinin iş doyumunu üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu ($R=.373$ $R^2=.139$; $p<.001$) ve

toplam varyansın yaklaşık % 14'ünü açıkladığı gözlenmektedir. Araştırma sonuçları, sınıf yönetimi yeterlikleriyle öğretmenlerin iş doyumunu düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır (Akın ve Koçak, 2007; Özşaker, 2013). Araştırma bulguları, öğretmenin yeterlik inancı artıkça öğretmenin yaptığı işten daha çok doyum aldığını vurgulanmaktadır (Goddard & Goddard, 2001). Sonuç olarak araştırma bulguları, öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve iş doyumları arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler bulunduğunu, ancak sınıf yönetimi yeterliğinin, iş doyumunun anlamlı bir yordayıcısı olduğunu göstermektedir.

Öneriler

Araştırma sonuçları sınıf yönetimi yeterliğinin öğretmenlerin işten aldıkları doyuma önemli bir faktör olduğunu ortaya koyarken, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ilişkisini de göz önünde bulundurulması gerektiğini göstermektedir. Bu açıdan öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlik algılarını geliştirecek, gerek hizmet öncesi gerekse hizmet içi dönemde nitelikli uygulamaların planlanmasına ve uygulanmasına önem verilmelidir. Sınıf yönetimi yeterliklerine ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumların belirlenmesi konusundaki çalışmaların daha çok aday öğretmenler üzerinden yürütüldüğü bulgusu gerçeğiyle, konu ile ilgili çalışmaların, görevdeki öğretmenler üzerinden, özellikle ilişkisel yöndeki çalışmalara ağırlık verilerek yürütülmesinin farklı faktörlerinde öğretmen eğitiminde oynadığı rollerin belirlenmesi açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akın, U. ve Koçak, R.(2007). Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerileri ile İş Doyumları Arasındaki İlişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 51, 353-370.
- Akkaya, N. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi*, 25, 35-42.
- Akşit, A. N. (2010). Çalışanların İş Doyumunu Etkileyen Bireysel Ve Örgütsel Faktörler İle Sonuçlarına İlişkin Kavramsal Bir Değerlendirme. *Türk İdare Dergisi*, 467, 31-51.
- Anastasi, A. (1982). *Psychological Testing*. New York: Mac Millan Publishing Co. Inc.
- Arı, R. ve Saban, A. (2000). *Sınıf Yönetimi*. Konya: Mikro Dizgi.
- Aslan, D. ve Akyol, A. K. (2006). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Ve Mesleki Benlik Saygılarının İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (2), 51-60.
- Aşkar, P. ve Erden, M. (1987). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği. *Çağdaş Eğitim*, 121, 8-11.
- Aydın M. (1994) *Eğitim Yönetimi*. Ankara: Hatipoğlu Yayınevi.
- Balcı, A. (2006). *Sosyal Bilimlerde Araştırma*. Ankara: Pegem A.
- Baltaş, A. ve Baltaş, Z. (1993). *Stres ve Başa Çıkma Yolları*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Başar, H.(2009). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bozkırlı, K.Ç.ve Er O. (2011). Türkçe Ve Türk Dili Ve Edebiyatı Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Kafkas Üniversitesi Örneği). *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 6(4) ,457-466.

- Buluç, B.ve Demir,S.(2015). İlk ve Ortaokul Öğretmenlerinin Öz-Yeterlik Algıları ile İş Doyumları Arasındaki İlişki. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)* Cilt 16, Sayı 1, 289-308.
- Can, G. (1987). Öğretmenlik Meslek Anlayışı Üzerine Bir Araştırma. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* c:2, s:1
- Can, Ş. (2010). Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE)*, 24, 13-28.
- Chen, Y. (2007), "Relationships among service orientation, job satisfaction and organizational commitment in the international tourist hotel industry," *Journal of American Academy of Business*, c.4, ss.24.
- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2000). Research methods in education. 5th ed. London New York: Routledge Falmer.
- Coşkun, M.K. (2011). Din Kültürü Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları: İlahiyat- Eğitim DKAB Karşılaştırması. *EKEV Akademi Dergisi*, 48, 247-257.
- Çelik, M. (2008). Anadolu Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Öğretmenlik Tutumları İle Örgüt Kültürü Arasındaki İlişki, Fatih İlçesi Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çelik, H. (2003). Fen bilgisi, fizik, kimya, biyoloji öğretmenlerinin iş doyumu (Kırıkkale örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Çeliköz, N. ve Çetin, F. (2004). Anadolu Öğretmen Lisesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarını Etkileyen Etmenler. *Milli Eğitim Dergisi*, 162 (1), 139-157.
- Çetin, Ş. (2006). Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin geliştirilmesi (geçerlik ve güvenirlik çalışması). *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 28-37.
- Erdem, C. (2012). Türk Dili Ve Edebiyatı Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Yeterlilik Algıları ve Tutumları Üzerine Bir Araştırma. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish*, 7(4),1727-1747.
- Erigüç, G. (2000) "Sağlık Personelinin Kişisel Özelliklerine Göre İş Doyumu Üzerine Bir İnceleme" *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 5(3):7-40.
- Ertürk, E. ve Keçecioğlu, T. (2012).Çalışanların İş Doyumları ile Mesleki Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkiler: Öğretmenler Üzerine Örnek Bir Uygulama. *Ege Akademik Bakış Dergisi*. Cilt: 12. Sayı: 1. 39-52.
- Gencer, A. (2002). Öğretmenlerinin iş doyumu ile mesleki tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkiler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Gençay, A. Ö. (2007). Beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumu ve mesleki tükenmişliklerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 2, 765-780.
- Goddard, R. D. & Goddard, Y. L. (2001). A Multilevel Analysis of The Relationship Between Teacher and Collective Efficacy Urban Schools. *Teaching and Teacher Education*, 17, 807-818.

- Gökçer, N. ve Özer, F.(2014). Aday Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterliliklerine İlişkin Algıları. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(2), 691-712.
- Gündüz, Y. (2001). Öğretmenlerin Sınıf Yönetimindeki Yeterlilikleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gülbüz, H., ve Kışoğlu, M. (2007). Tezsiz yüksek lisans programına devam eden fen-edebiyat ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Atatürk Üniversitesi örneği). *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (2), 71-83.
- Güven, E. D. ve Cevher, F. N. (2005). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 85-107.
- İlgar, L. (2007). İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. S.12-13.
- İpek, C. ve Camadan, F. (2011). Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve öz-yeterlilik inançları. 10. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*, 5-7 Mayıs 2011, Sivas.
- Kağan, M. (2005). Devlet ve özel ilköğretim okulları ile rehberlik ve araştırma merkezlerinde çalışan rehber öğretmenlerin iş doyumlarının incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karasar, N. (1984). *Bilimsel Araştırma Metodu*. Ankara: Hacetepe Taş Kitapçılık.
- Karaköse, T. ve Kocabaş, İ. (2006). Özel ve devlet okullarında öğretmenlerin beklentilerinin iş doyum ve motivasyon üzerine etkileri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 2, 3-14.
- Keser, A. (2007) “İş Tatmininden Yaşam Tatminine Bireysel Tatmin” içinde: Solmuş, T. *Endüstriyel Klinik Psikoloji ve İnsan Kaynakları Yönetimi: Kuramdan Uygulamaya Psikoloji*, I. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul.
- Kılıçoğlu, S., Araz. N. ve Devrim, H. (1973). “Tutum”. Meydan Larousse. Büyük Lügat ve Ansiklopedi (19.cilt). İstanbul: Meydan Yay.
- Klassen, R. M., And Chiu, M. M. (2010). Effects on teachers' self-efficacy and job satisfaction: Teacher gender, years of experience, and job stress. *Journal of Educational Psychology*, 102(3), 741-756.
- Korkmaz, N. (2007). İlköğretim okullarında etkili sınıf yönetiminde öğretmen davranışlarının incelenmesi İstanbul-Tuzla ilköğretim okullarında pilot bir araştırma. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kuğuoğlu, İ. H.(2005). Sınıf Öğretmenliği bölümü Mezunu Aday Öğretmenlerin Kendi Algılamalarına Göre Sınıf Yönetimi Alanındaki Yeterliliklerine dair Görüşleri ve Öneriler. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı: 11.
- Kuzgun, Y., Sevim. A.S., & Hamamcı, Z. (2005). Mesleki Doyum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Rehberlik ve Psikolojik Danışmada Kullanılan Ölçme Araçları Dizisi*, 1, 81-87.
- Marzano, R.J. (2003). *Classroom Management That Works*. Alexandria, V.A.: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Marzano, R. J. & Marzano, J. S. (2003). The Key To Classroom Management. *Educational Leadership*. 61 (1). 6-18.

- Marx, E. & Granger, R. C. (1992). The policy implications of job satisfaction ratings for recruiting and retaining early childhood teachers. *Child and Youth Care Forum*, 21(4), 229-246.
- Mete, C. (2006). İlköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin kişilik özellikleri ile iş tatmin düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Naktiyok, A., & Kaygın, E. (2012). Tükenmişlik ve İş Tatmini Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Akademik Personel Üzerinde Bir Uygulama. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4(1), 23-32.
- Netemeyer, R. G., Bearden, W. O., & Sharma, S. (2003). *Scaling Procedures: Issues and Applications*. Sage Publications, 151-153.
- Oğuz, A. ve Topkaya, N. (2008). Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmen Özyeterlik İnançları İle Öğretmenliğe İlişkin Tutumları. *Akademik Bakış*, 14, 23-36.
- Özşaker, M.(2013). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Öz-Yeterlikleri, Tükenmişlikleri ve İş Doyumlarının İncelenmesi. Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi. Cilt 8, Sayı 3, 37-54.
- Pehlivan, K. B. (2008). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyo-Kültürel Özellikleri Ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Üzerine Bir Çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 151-168.
- Sayın, S. (2003). Farklı Programlarda Okuyan Öğretmen Adayı Üniversite Öğrencilerinin Empatik Eğilimi, Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutum Ve Mesleki Benlik Saygısı. *Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(6), 74-84.
- Schermelleh-Engel, K., & Moosbrugger, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit. *Measures Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.
- Selvi, K. (2010). *Teachers' competencies*. *Cultura International Journal of Philosophy of Culture and Axiology*, 7(1), 167-175.
- Skaalvik, E. M. (2011). Teacher job satisfaction and motivation to leave the teaching profession: Relations with school context, feeling of belonging, and emotional exhaustion. Doctoral Dissertation. Norwegian University.
- Sulu, H. (2007). Resmi ve özel ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin iş tatmin düzeyleri ile denetim odağı arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Semerci, N ve Semerci, Ç. (2004). Türkiye’de Öğretmenlik Tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 14(1), 137-146.
- Terzi, Ç. (2001). Öğretmenlerin sınıf yönetimi anlayışlarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Tunacatan, S. ve Çetin, S. (2009). Lise Öğretmenlerinin İş Doyumunu Etkileyen Faktörlerin Tespitine İlişkin Bir Araştırma. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 29, 155-172.
- Ünal, S., Ada S. (2003). *Sınıf Yönetimi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fak.

- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45, 109-127.
- Varış, F.(1988). *Eğitimde Program Geliştirme*. A.Ü.Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (7. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, N. (2008). Dersin akışını bozan istenmeyen davranışları yönetme stratejilerinin incelenmesi, *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 1-38.
- Zeynep, F.(2014). Öğretmenlerin İş Doyumu ve Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, Cilt 10, Sayı 23, 157-171.

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

- Çetin, F., (2016). “Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri, Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Ve İş Doyumları Arasındaki İlişki / The Relationship between the Classroom Management Competence of Teachers and Their Attitudes towards the Profession of Teaching and Job Satisfaction”, *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Hayati Akyol Armağanı), Volume 11/3 Winter 2016, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9285>, p. 791-808.